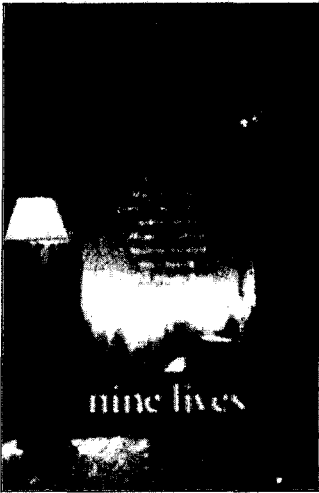

από την Έλια Κολλοκυθά

Εννιά Ζωές – Nine Lives

Ροντρίγκο Γκαρσία

Ο Ροντρίγκο Γκαρσία είναι γιος του Γκαρσία Μάρκες. Έτσι παντού τον αναφέρουν σαν γιο του πατέρα του. Διαβάζω το μεγάλο αυτοβιογραφικό βιβλίο του πατέρα του, Gabriel Garcia Marquez¹ – «Ζω για να τα διηγούμαι», έχω φτάσει σχεδόν στο τέλος αλλά δε βρήκα τα ίχνη της μητέρας του. Δεν μπορεί βέβαια να μην υπήρξε και στις γυναίκες

του έργου του, στις εννιά ζωές τους κάπου θα πέρασε η ανάμνησή της. Μοιάζει πολύ κοντά στις γυναίκες ο γιος της, στις έγνοιες και τα βάσανά τους. Είναι ο πιο καλός ανθολόγος «μικρών ιστοριών» shortstory writer, τεχνίτης του κινηματογράφου, γράφτηκε γι' αυτόν όπως υπάρχουν τέτοιοι μεγάλοι διηγηματογράφοι στη λογοτεχνία.

Οι Εννιά Ιστορίες είναι η τρίτη δουλειά του αυτού του είδους. Οι ιστορίες δεν συνδέονται μεταξύ τους, ο σκηνοθέτης ρίχνει μια

ματιά στη γυναικεία ψυχοσύνθεση, στα αδιέξοδά της και επιλέγει την καταγραφή της κάθε ιστορίας με μονοπλάνα, επιτυγχάνοντας αμεσότητα και δυναμική σε κάθε μιά.²

Ο Γκαρσία δεν διηγείται μια ιστορία με αρχή και τέλος, οι γυναίκες τη ζούνε μέσα στη ζωή τους, εμείς τις βλέπουμε ν' αγωνίζονται και να μένουν στην αγωνία τους, μένουν όμως, αγαπώντας τους άλλους, νοιάζονται, πονούν, θυμώνουν αλλά υπάρχουν για τους άλλους και οι άλλοι υπάρχουν όπως υπάρχουν, για κείνες.

Καμιά ιστορία δεν είναι μια ιστορία κάποιας ευτυχισμένης γυναίκας, οι αγωνίες τους είναι αγωνίες που όλες οι γυναίκες μπορεί να έζησαν και να ζουν σαν σύντροφοι, σαν μητέρες με συντρόφους, παιδιά, γονείς, κάποιους που φύγανε για πάντα. Σε ένα κοιμητήριο μια ωραία, ώριμη γυναίκα μιλά στοργικά στην εγγονή της που παίζει, σκαρφαλώνει στα δένδρα, τρώει στο γρασίδι, για τον παππού της που έφυγε, για όσους φεύγουν, έτσι απλά στο μικρό κοριτσάκι κοντά στα δένδρα και στα λουλούδια.

Οι άνδρες του έργου είναι ή όπως μπορεί να είναι οι άνδρες στη ζωή των γυναικών. Κάποιου η γυναίκα αυτοκτόνησε, η πρώτη του γυναίκα πάει στη κηδεία της, είναι από τις

δυνατές που μπορεί να αποφασίζουν εκείνες για τη σχέση τους μ' έναν άνδρα. Όταν ξυπνάς ένα πρωί και αυτός που είναι δίπλα σου δεν σου λέει τίποτα η σχέση τελείωσε – λέει σε μια φίλη της που τη ρωτά για τη σχέση της με κάποιον.

Ο πρώην άνδρας της δυστυχισμένος και απόμακρος, δίπλα στη νέα και όμορφη γυναίκα του που έδωσε τέλος στη ζωή της, ίσως εξαιτίας της άλλης, οι γύρω ψιθυρίζουν κι εκείνος ζητά απεγνωσμένα από τη Λόρνα τη γυναίκα της ιστορίας να κάνουν έρωτα αμέσως, εκεί κάπου όπου να 'ναι κι εκείνη δέχεται, έτσι απλά, σχεδόν χωρίς σχόλια από μέρους της.

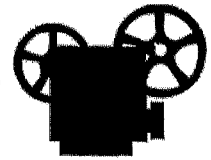
Για τη σχέση ανάμεσα στις γυναίκες και στους άνδρες, για τον έρωτα, τη μοναξιά, τη μητρότητα, το θάνατο, την προσφορά και τη μη προσφορά. Για όλες τις ιστορίες, αλλά και για κάθε ιστορία ξεχωριστά, υπάρχει μια αόρατη σύνδεση με το φύλο της κάθε μιας, που αφορά. Ο Γκαρσία δουλεύει για τους αδύνατους τα θύματα, έχει προσφέρει και προσφέρει πολλά σε οργανώσεις που ο ίδιος δημιούργησε. Όμως δεν έχεις ποτέ το συναίσθημα ότι οι γυναίκες της ιστορίας του είναι θύματα. Είναι άνθρωποι με αγωνίες ανθρώπινες, όλα είναι ήσυχα, μια ήσυχη αγωνία, κάποτε ξεσπούν άγρια όπως η Σάντρα, που προσπαθεί να 'ρθει κοντά στην μικρή κόρη της σ' ένα απάνθρωπο επισκεπτήριο φυλακής μ' ένα γυαλί ανάμεσά τους, μιλά μ' ένα χαλασμένο τηλέφωνο, οι φύλακες τη σέρνουν μακριά από τη μικρή που κοιτάζει με απορία και πόνο τη μάνα της που φωνάζει, ουρλιάζει ότι την αγαπά. Είναι η μόνη σκηνή πόνου και έντασης του έργου.

Η Σόνια βρίσκεται σε μια αδιέξοδη σχέση με το σύντροφό της, τα μυστικά της εγκυμοσύνης και της σχέσης τους τα δηλώνει μπροστά σ' ένα φιλικό ζευγάρι σ' ένα καινούργιο άδειο σπίτι, μετακομίζει η φίλη της που την κρατά στοργικά και περιδιαβάζουν στα τεράστια δωμάτια κρύα και αφιλόξενα, άδεια και κρύα προσπαθείς να τα φανταστείς κατοικημένα και δεν μπορείς.

Άλλη γυναίκα παντρεμένη με οικογένεια και παιδιά σ' ένα θλιβερό επιπλωμένο ξενοδοχείο με κάποιον που της λέει διάφορα ρομαντικά και μεταφυσικά ερωτόλογα, και που φορά μια χρυσή χάρτινη κορώνα βασιλιά των παραμυθιών στο κεφάλι του και θέλει να βάλει και σε κείνην μία. Κουρασμένη, λυπημένη, παραξενεμένη μπροστά σε ένα μπουκάλι ουίσκι, δεν έχει διάθεση να πιει. Τηλεφώνησε σπίτι της, ρώτησε τι κάνουν, κάτι είπε για το βραδινό φαγητό. Έχει κουραστεί με το γάμο, με το σπίτι, έχει εξουθενωθεί και φαίνεται πως έκανε όνειρα, όπως όλες. Βρέθηκε στο θλι-

1. «Ζω για να τα διηγούμαι» Εκδόσεις Λιβάνη

2. Δημοτικός Κινηματογράφος «Κήπος» Καλοκαίρι 2006
Εκδόσεις Δημοτική, Πολιτιστικής Επιχείρησης Χανίων.

βερό ξενοδοχείο με ένα περίεργο αποτυχημένο και αλλοπαρμένο άνδρα.

Οι Εννιά ζωές των γυναικών περιλαμβάνουν όλες στη μοναξιά τους έναν άνδρα. Κάποια συνάντησε σ' ένα σουπερμάρκετ μια παλιά της σχέση, είναι έγκυος, φαίνεται να περιμένει πολύ σύντομα παιδί, αμήχανη, ταραγμένη και ο άλλος το ίδιο, της λέει πως εκείνος δεν μπορεί ν' αποκτήσει ποτέ παιδί, σκύβει και φιλά τρυφερά την κοιλιά της, φεύγει κι εκείνη το ίδιο. Μόνο που φεύγει διστακτική και συλλογισμένη. Ένα νέο κορίτσι ανάμεσα σ' ένα κουρασμένο ζευγάρι γονιών, αρπάζονται από κείνη μήπως και μπορέσουν να υπάρξουν μαζί. Κι άλλη ιστορία νέας κοπέλας που γυρίζει για να ζητήσει το λόγο από ένα πατριό που της αναστάτωσε τη ζωή, της ρήμαξε τα παιδικά της χρόνια και την ανάγκασε να φύγει από το σπίτι που μεγάλωσε. Στη φυλακή, στη μοναξιά, στο θάνατο, στον έρωτα, πατέρες, σύζυγοι, φύλακες στις φυλακές βασιλιάδες με χάρτινες κορώνες οι άνδρες είναι παρόντες.

Στα συν της ταινίας κατ' αρχήν είναι πως δεν αποτελεί αμιγή γυναικεία ταινία. Οι ανδρικοί χαρακτήρες εμφανίζονται ισχυροί, αν όχι καταλυτικοί, γύρω στις γυναίκες, επι-

πρόσθετα οι φιγούρες των γυναικών δεν είναι απόμακρες και αποστειρωμένες, μοιάζουν με τις γυναίκες που μας περιβάλλουν³.

Μια «αμιγώς γυναικεία ταινία» θα ήταν στα πλην της ταινίας; Μια ταινία μπορεί να είναι αμιγώς ανδρική ή γυναικεία. Δεν μπορώ να φανταστώ μια τέτοια ταινία παρά μόνο αν αφορά άνδρες και γυναίκες χωριστά σαν άνισες διαφορετικές ανθρώπινες υπάρξεις. Οι «Εννιά ζωές των γυναικών» είναι ζωές που τις έζησαν στον κόσμο των ανδρών και των γυναικών κάποιες δύσκολες ώρες. Τις ζήσαμε μαζί. Οι ιστορίες που μας δίνονται χωρίς κατάληξη, χωρίς συμπέρασμα κι ο Γκαρσία και εμείς μένουμε με ερωτηματικά όπως κι οι γυναίκες μοιάζει να μένουν με απορίες για τη ζωή τους, το πώς θα 'ναι τα χρόνια που θα 'ρθουν, όμως όλα ήταν πολύ ανθρώπινα, οι δισταγμοί, οι απορίες τους, όλα.

Το έργο του Γκαρσία βραβεύτηκε με τη «Χρυσή Λεοπάρδαλη» στο Φεστιβάλ του Λοκάρνο.

Το βραβείο γυναικείας ερμηνείας μοιράστηκε εξίσου σε όλες τις πρωταγωνίστριες.

3 Έκδοση Δ.Π.Ε. Χανίων ο.π.

Όλα τα αόρατα παιδιά – All the invisible children

Σκηνοθεσία: Mehdi Charef – Αφρική
Emir Koustouritsa – Σερβία – Μαυροβούνιο
Spike Lee – Η.Π.Α.
J. Scott – Μεγάλη Βρετανία
Katia Lund – Βραζιλία
Stefano Veneruso – Ιταλία
John Woo – Κίνα

Εφτά διαφορετικές ιστορίες από μεγάλους σκηνοθέτες της χώρας των παιδιών για αόρατα παιδιά που κάποτε φανερώνονται από φιλάνθρωπους άνδρες και γυναίκες ή από κάποια Μ.Μ.Ε. Κι έτσι μαθαίνουμε για τις αρρώστιες και το θάνατό τους, για το πώς δουλεύουν τα χαλιά με τα μικρά τους δάχτυλα, για τα μικρά, πολύ μικρά κορίτσια και τ' αγόρια των βρώμικων σπιτιών, της εκμετάλλευσης και της πορνείας στις Ινδίες, στη Σριλάνκα, τις Φιλιππίνες και αλλού κι ακόμη πως εκεί που γίνονται οι πόλεμοι ανάμεσα σε φυλές, οπλισμένα σαν μεγάλοι πολεμούν, σκοτώνονται και σκοτώνουν στα πιο τρυφερά τους χρόνια. Κάποια από αυτά τα παιδιά του έργου είναι κοντά, δίπλα μας, όπως στην Ιταλία της πολυτραγουδισμένης, ωραίας Νάπολης. Βρίσκονται κάπου στα τσιμέντα των ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων, στην Λατινική Αμερική. Το έργο για τα παιδιά δεν μας απασχολεί επειδή είμαστε γυναίκες, τρυφερές, στοργικές και μητρικές, τα βασανισμένα παιδιά αφορούν όλους μας άνδρες και γυναίκες.

Το έργο που θα 'πρεπε όλοι και όλες να δούνε είναι

συγκλονιστικό, μοναδικό στον παγκόσμιο κινηματογράφο.

Κάθε σκηνοθέτης ρίχνει την κάμερα στα παιδιά μιας χώρας. Έτσι ο Κουστουρίτσα μας δείχνει με το δικό του γοητευτικό και ξεχωριστό τρόπο, τους Τσιγγάνους στη Σερβία και το Μαυροβούνιο, ο Mehdi Charef ένα μικρό αγόρι από την Αφρική ν' απορεί και να μην αποφασίζει να βάλει τη βόμβα που του δώσανε και ν' ανατινάξει, ένα σχολείο, εκεί που θα 'πρεπε να 'ναι αφού εκεί είναι η θέση ενός αγοριού της ηλικίας του, κοιτάζει γύρω του τα θρανία, τα βιβλία, τις ζωγραφιές του τοίχους, όλα όσα περιέχει μια τάξη σχολείου. Πήρε εντολή από ανωτέρους του να το ανατινάξει αυτό το σχολείο και πρέπει να εξυπηρετήσει τους σκοπούς τους, το αγόρι μαζί με άλλα αγόρια της ηλικίας του ζει το θάνατο των συντρόφων του και περιμένει τον δικό του.

Ο κόσμος των παιδιών δεν είναι δικός τους κόσμος. Είναι ο κόσμος των μεγάλων. Σκληρός κόσμος, της αρρώστιας, της φτώχειας, της ανεργίας.

Μια μικρή μαθαίνει πως πήρε από τους γονείς της τον ιό του Aids.

Ένα αγόρι και ένα κορίτσι είναι δεν είναι δώδεκα χρόνων, αγωνίζονται στον Σάο Πάολο. Διασπασμένα και δραστήρια μοιάζουν να επιβιώνουν. Άλλος απελπισμένος φωτογράφος των πολέμων και των καταστροφών παίρνει ανάσα ζωής απ'τα παιδιά.

Ο Cibo, ο μικρός Ιταλός από κακούς και ανεύθυνους γονείς γυρίζει όλη μέρα, κλέβει ένα ρολόι ενός πλουσίου κυρίου, τον καταδικάζουν. Πολλοί μεγάλοι κύριοι γύρω γύρω παραπονιούνται για τα χαμένα παιδιά που τους ταλαιπωρούν, χρειάζεται ηρεμία συμφωνούν όλοι. Ο μικρός ξεπουλά το ρολόι σε ένα παιδόφιλο κλεπτοδόχο, το ξέρει του το λέει περιφρονητικά όταν απλώνει χέρι επάνω του.

Σ' άλλη ιστορία δυο κοριτσάκια το ένα πλούσιο, πολύ πλούσιο, δυστυχημένο και μοναχό σ' ένα σπίτι, παλάτι μ' έναν πατέρα που δεν αγαπά τη μαμά του αλλά μια άλλη γυναίκα κι ένα φτωχό πεινασμένο κοριτσάκι, λυπούμαι γιατί μοιάζουν μελόδραμα όλα αυτά αλλά δεν είναι, το φτωχό έχει μια κούκλα τραυματισμένη που την περιμάζεψε ένας αγαπημένος παππούς που πέθανε. Η μικρή πουλά λουλούδια, δίνει ένα στη μικρή «για σένα» της λέει. Δυο κοριτσάκια, μια πάλια κούκλα με πλούσια μαμά που ήθελε ν' αυτοκτονήσει.

Βλέπουμε τις ρόδες του αυτοκινήτου να κυλούν στο ποτάμι, όμως η αγάπη έβαλε φρένο κι η μικρή τραγουδάει πάλι και χαμογελά. Όλα χωρίς ίχνος φτηνής συγκίνησης, χωρίς ίχνος μελόδραμα, ανθρώπινα, στοργικά και ένα φως να περνά το σκοτάδι.

Τα παιδιά υπάρχουν σαν ελπίδες για όλους μας. Όλες οι ιστορίες όταν τελειώνουν σου φέρνουν μια λύπη όμως μια

λύπη γλυκόπικρη. Κι ύστερα είναι η ελπίδα γιατί υπάρχουν εκείνοι που στέκονται δίπλα τους. Ο γιατρός που μιλά στα παιδιά του Aids, τα ίδια τα παιδιά που μιλούν για τη ζωή που βρίσκεται μπροστά τους και που τώρα την αντιμετωπίζουν χωρίς απελπισία. Οι σκηνοθέτες τ' αγαπούν, όλα είναι ένας κινηματογράφος στοργής και καλοσύνης. Μας καλεί να σκεφτούμε σοβαρά τις ευθύνες μας και να βοηθήσουμε τα παιδιά του κόσμου.

Η ταινία έγινε με την υποστήριξη της Unicef και προβλήθηκε στο Φεστιβάλ της Βενετίας. Η Unicef βοηθά τα παιδιά

σε 155 χώρες του κόσμου, 143 εκατομμύρια παιδιά στον αναπτυσσόμενο κόσμο, εκατοντάδες απ' αυτά σε ένοπλες ομάδες ενηλίκων που εξοστρώνουν, βασανίζουν με φρικτά βασανιστήρια άνδρες, γυναίκες, παιδιά, καίνε χωριά, καταστρέφουν τις περιουσίες των φτωχών – 8,4 εκατομμύρια παιδιά απασχολούνται στις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας. Σ' αυτές περιλαμβάνονται η πορνεία και η δουλεία. Σχεδόν

δύο εκατομμύρια παιδιά αντιμετωπίζουν συστηματικά σεξουαλική και φυσική βία, αυτά είναι λίγα από τα στοιχεία που διαθέτει η Unicef.

Όλοι οι σκηνοθέτες γνωστοί και διάσημοι αγαπήσανε τα αθέατα παιδιά, πέτυχαν να ταυτιστούμε και εμείς μαζί τους. Και αυτά τα παιδιά φανερώθηκαν, τρέχουνε στους δρόμους του κόσμου, έχουνε πείσμα και χαρά ζωής. Η Unicef βοήθησε να τους απλώσουμε το χέρι. Δεν είναι δύσκολο το 'χουνε τόσο ανάγκη κι εκείνα και εμείς.

«Όλοι οι μεγάλοι ήταν κάποτε παιδιά» λέει ο Saint Exupery στο «Μικρό του Πρίγκιπα», λίγοι όμως το θυμούνται. Κανείς σκηνοθέτης των αόρατων παιδιών δεν το ξέχασε.

Απονομή Βραβείου στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Την Κυριακή 26 Νοεμβρίου 2006 η Γενική Γραμματέας Ισότητας και Ευγενία Τσουμάνη απένειμε το βραβείο «Γυναίκα και Ισότητα Ευκαιριών» στην ταινία «Σεράγεβο, σ' αγαπώ», η σκηνοθεσία και το σενάριο είναι της Γιασμίλα Ζμπάνιτς. Η ταινία αφορά μία ανύπαντρη μητέρα, η οποία ζει με την εντεκάχρονη κόρη της στο μεταπολεμικό Σεράγεβο.

Η τέχνη όπως είναι και ο κινηματογράφος, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση αντιλήψεων και κοινωνικών προτύπων στη ζωή καθώς και στη διάχυ-

ση νέων μηνυμάτων για τη θέση των γυναικών στη σημερινή κοινωνία.

Το βραβείο «Γυναίκα και Ισότητα» αποτελεί συνεισφορά στην κατεύθυνση της πολιτικής για την καταπολέμηση των στερεοτυπικών αντιλήψεων σχετικά με το ρόλο των δύο φύλων, τόνισε η κα Τσουμάνη.

Το βραβείο καθιερώθηκε πρώτη φορά φέτος από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και τη Γενική Γραμματεία Ισότητας.